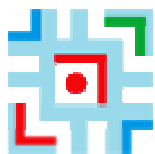

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції**

17-18 листопада 2022 року

Київ 2022

СЕКЦІЯ 10.
МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ

Wilk-Woźniak Elżbieta

*Dr hab., Prof. IOP PAN, Director of the Institute
of Nature Conservation
Polish Academy of Sciences
Kraków, Poland*

Штогрин Г.С.

*с.н.с., к.е.н.,
Інститут землекористування НААН України
м. Київ, Україна*

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНФРАСТРУКТУРИ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАПІТАЛУ
СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У світовій економіці важливим питанням є забезпечення суспільного розвитку з врахуванням раціонального використання національного багатства, ресурсів, активів держави, територій та окремих суб'єктів господарювання, де для цього використовують капіталізацію, яка характеризує процес перетворення чи нарощування наявних ресурсів у вартість, що приносить додаткову вартість. Для України питання земельних ресурсів є одним із визначальних та необхідних, оскільки на сьогоднішній день йому не приділяється належної уваги.

На сучасному етапі розвитку суспільства представники західної економічної науки ототожнюють капітал з благами тривалого використання, що створюються людиною для виробництва інших товарів і послуг. Зміна умов господарювання створює передумови для удосконалення визначення категорії «капітал». Саме тому сучасні дослідники по-різному трактують визначення цієї категорії. Характеристика визначень капіталу, що використовуються в сучасних літературних джерелах, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Підходи до трактування сутності поняття «капітал»

Автор	Трактування поняття
А. Сміт [1]	Капітал – сукупність тих запасів, від яких очікується одержання прибутку
Ж.-Б. Сей [2]	Капітал – це сума цінностей, за рахунок яких підтримується виробництво та створюється будьякий інший дохід
Балабанов І.Т. [3]	Капітал – це частина фінансових ресурсів. Капітал – це гроші, випущені в обіг, і доходи, що вони приносять від цього обігу.
Бідник О.І. [4]	Капітал визначається як власність, що належить фізичним або юридичним особам у даний момент і чітко відокремлена від доходу, отриманого від цієї власності протягом певного періоду.

Біла О.Г. [5]	Капітал підприємства – сукупні грошові ресурси, що використовуються на підприємстві авансований у господарську діяльність капітал власний, позичений і залучений у сукупності.
Бланк І.А. [6]	Капітал – загальна вартість засобів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів.
Брігхем Є.Ф. [7]	Капітал – необхідний фактор виробництва, він включає компоненти боргу, нерозподілений прибуток, привілейовані акції і звичайні акції.
Катан Л.І. [8]	Капітал – це накопичений шляхом збереження запас благ у формі грошових коштів і капітальних товарів, що залучаються його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і фактор виробництва з метою отримання доходу, функціонування яких в економічній системі базується на ринкових принципах і пов'язане з фактором часу, ризику і ліквідності.
Клименко С.М. [9]	Капітал – це сукупність матеріальних цінностей і коштів, фінансових вкладень і витрат на придбання прав і привілеїв, необхідних для здійснення його господарської діяльності.
Крамаренко Г.О., Чорна О. Е. [10]	Капітал – це фінансові ресурси підприємства, необхідні для організації його господарської діяльності і використовувані в господарському обороті для одержання доходів і прибутку.

Вперше змістовне визначення "капіталу" надав засновник класичної англійської школи політекономії А. Сміт, який запропонував розуміти його як "сукупності тих запасів, від яких очікується одержання прибутку та які використовуються для подальшого виробництва продукції". А. Сміт перераховує чотири складові капіталу: знаряддя праці, що полегшують виробництво; дохід від оренди будівель, до яких відносить майстерні, крамниці, склади; поліпшення якісних властивостей земель та приведення її в найбільш придатний для вирощення сільськогосподарських культур стан; здібності людей, що працюють.

Балабанов І.Т. розглядає капітал як частину фінансових ресурсів. На нашу думку, таке визначення є досить неповним, тому що характеризує капітал лише як фінансовий ресурс, виражений у грошовій формі.

Бідник О.І дає інше визначення капіталу і розглядає його «як власність, що належить фізичним або юридичним особам у даний момент і чітко відокремлена від доходу, отриманого від цієї власності протягом певного періоду». Проте автор цим визначенням зазначив двоїсту сутність капіталу, що визначає його як джерело створення продуктивного капіталу та як причину виникнення зобов'язань.

Біла О.Г. зазначила структуру капіталу: власний, позичений і залучений, але визначила капітал тільки як грошовий ресурс.

Бланк І.А. у своїх дослідженнях найповніше розкрив структуру капіталу, проте не зазначив цільове використання засобів.

Брігхем Є.Ф стверджує, що капітал – це необхідний фактор виробництва, він включає компоненти боргу, нерозподілений прибуток, привілейовані акції і звичайні акції. Найбільш повно висвітлила визначення категорії «капітал» у

своїх дослідженнях Катан Л.І. Автором зазначено грошові і капітальні блага, мету їх залучення, принципи та фактори їх функціонування.

Чітко та обґрунтовано зміст дефініції «капітал» Клименком С. М. Визначення розкрито автором детально і зрозуміло, з глибоким проникненням у сутність. Крамаренко Г.О., Чорна О.Е. тлумачать поняття «капітал» як фінансові ресурси підприємства, які використовуються ним для одержання прибутку та необхідні йому для здійснення господарської діяльності. Це тлумачення, на нашу думку, хоча і характеризує напрям інвестування коштів, але не є цілком завершеним і зрозумілим.

Аналізуючи економічну сутність земельного капіталу як складової частини природного зазначимо, що характерною особливістю сучасного розвитку економіки є її екологічна розбалансованість, яка зумовлює негативні зміни в природному довіллі. Земельний капітал – це сукупність благ (земельних), якими розпоряджається людина на відповідних правах (або які вона може використовувати) і які являють собою синтез природної енергії в різних формах та людських здібностей (праця, інтелект людини), а також земельні поліпшення й інше предметне багатство (дорожня, інженерна, меліоративна інфраструктура і тощо), що нерозривно пов'язане із землекористуванням чи ділянкою землі та раніше створене людиною у вигляді матеріальних і нематеріальних засобів, ресурсів, інформації.

Разом з тим, на наш погляд, цілком правомірно й таке визначення земельного капіталу. Вважаємо, що земельний капітал – це особлива якість, часто властива органічній природі (і повною мірою неорганічній), завдяки якій підтримується органічне життя в умовах сприятливого зовнішнього середовища. Змістом відносин розподілу земельних благ є функція встановлення часток або пропорцій, згідно з якими вироблені блага на привласнених земельних ділянках знаходять до суб'єктів землекористування.

Проаналізувавши поняття земельного капіталу, встановлено, що проблеми формування, функціонування земельного капіталу є актуальним не тільки для наукових цілей, але і для практики, оскільки від обґрунтованості уявлень таких питань багато в чому залежить повнота і об'єктивність реалізації окремих суб'єктів земельних та майнових відносин, а саме: землевласників, покупців, продавців, інвесторів тощо, а також землекористувачів. При цьому важливо відзначити, що роль і значення методології формування, функціонування земельного капіталу, а також методи її проведення у різних формах землекористування мають свої специфічні особливості.

Список використаних джерел

1. Smith Adam. An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations: A Selected Edition Adam Smith (Author), Kathryn Sutherland (Editor), 2008, Oxford Paperbacks, Oxford. 668 p.
2. Сэй Ж. Б. Трактат политической экономии. СПб.: Изд-во СПб-го ун-та, 1896. 642с.
3. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента: учебное пособие М. : Финансы и статистика, 1998. 477. URL: <http://bookre.org/reader?file=1342488>

4. Бідник О.І. Поняття капіталу підприємства та його еволюція. Науковий вісник. 2007. URL: http://www.nbuiv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/17_2/131_Bidnyk_17_2.pdf
5. Біла О.Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств. Фінанси України. 2007. № 4. С.112-119.
6. Бланк И.А. Управление формированием капитала К. : Ника- Центр,Эльга, 2002. 512 с. URL: <http://www.alleng.ru/d/econ-fin/econ-fin056.htm>
7. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту : навч. посібник К. : Центр навчальної літератури, 2008. 560.
8. Катан Л.І., Бровко Л.І., Дуброва Н.П., Бондарчук Н.В. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Суми : «Довкілля», 2009. 184 с.
9. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. К : КНЕУ, 2008. 520 с. URL: <http://studentam.kiev.ua/content/view/754/83/>
10. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент : підруч. К. : ЦНЛ, 2006. 520 с.

Analysis of the concept and features of the functioning infrastructure of the land capital of rural territories

Abstract. The genesis of the concept of capital was analyzed, the economic essence of land capital was determined, the problems of the formation and functioning of land capital were established. It is noted that the main condition for increasing the contribution of land capital to economic growth is the application of economic methods of land use regulation aimed at guaranteeing the stability and well-being of society while preserving the ecological potential.